

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563;
Zagreb št. 39.011;
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Ob slovesu nadškofa dr. Jegliča

Danes odhaja gospod nadškof dr. A. B. Jeglič iz bele Ljubljane, da se naseli v škofijski graščini v Gornjem gradu, kjer hoče preživeti zadnje dni svojega življenja v zaslužnem pokoju.

Kako je do tega prišlo? Vladika je v svoji poslanici duhovnikom in vernemu ljudstvu sam razložil vse okoliščine, ki so ga privedle do tega koraka.

Trdi, da zadnji dve leti naglo peša, ker je v teh letih večkrat obolel. A kljub temu je še nameraval vztrajati v svoji vzvišeni službi. Toda, ko ga je letos spomladi zadela možganska kap, neznačajna sicer, a vendar z ozirom na posledice, ki bi lahko ob napornem delu sledile, je sklenil zaprositi sv. očeta, da mu odvzame težko škofovsko službo. Tudi njegov osebni zdravnik, dr. Ivan Derganc, mu je strogo zapovedal varovati se vsakega duševnega napora.

Tako je v njem dozorel sklep, da se umakne iz aktivne službe. Na tiho nedeljo, dne 6. aprila letos, je napisal na papeža v Rimu približno sledečo prošnjo: »Star sem osemdeset let, ljubljansko škofijo upravljam dva in trideset let, hitro pešam in 11. marca me je zadela kap. Zato prosim, da se me z 31. julijem razreši službe ljubljanskega škofa, tako da postane s 1. avgustom moj naslednik dosedanji koadjutor s pravico nasledstva, dr. Gregorij Rožman.

Škof se je po tej bolezni dušno in telesno sicer opomogel — saj je izvrševal svoja nadpastirsko pravdo do zadnjega časa (zadnjo vizitacijo ob sklepu obiskov po žužem-berški dekaniji je imel 23. julija!) — vendar je vztrajal pri svoji prošnji. V Rimu torej niso mogli drugače, da so tako odkrito in vztrajno prošnjo uslišali. Škof dr. Jeglič je bil imenovan za naslovne nadškofa garelenskega in danes je prenehal biti ljubljanski ordinarij, ko je izročil vodstvo ljubljanske škofije svojemu dosedanjemu koadjutorju.

Jasno, da novi ljubljanski škof ob tej spremembi ni dobil nikake bule ali pisma iz Rima; dobil je le uradno obvestilo od nunciature, da je bila bula nadškofa Jegliča odposlana. Že ob imenovanju za koadjutorja s pravico nasledstva je bilo to vprašanje urejeno. Toliko glede netočnosti poročil raznih listov zadnjih dni.

Danes jemljemo od našega dosedanjega nad vse ljubljanskega nadpastirja slovo s težkim srcem. To tem bolj, ker nam stopa pred oči, kako nam je bil nad dva in trideset let pastir naših duš, duhovnik, učitelj in voditelj, kakor si ga boljšega nismo mogli želeli. Tolaži nas zavest, da se tudi v tem slovesu razodeva za nas božja volja.

Ko odhaja, obljubljam slovenski katoličani njegovim delom, načrtom in skrbem neomajno zvestobo. Spomin na njegovo delo ostane v Slovencih neizbriseno.

Dr. med. A. S.:

Dekadence

Gospod urednik, dovolite mi sledeče vrstice, ki so mi že dolgo, dolgo na jeziku, tem bolj ker vem, da se boste z menoj strinjali. Neka prav značilna in čisto izrazita manija se je polastila današnjega človeka, da razkazuje svoje znanje, sposobnost, uspehe; če gre za ženski spol, pa se seveda razkazuje telesna lepota, obleka in podobno. Slave se že pet, deset in petnajstletnice rojstva, javnega delovanja in ne vem še česa. Naravnost norost pa se polasti množice, če gre za vprašanje, kdo bo zmagal v tej ali oni tekmi na tem ali onem polju športa. To je v današnjem času tako važno, da naši ljubi dnevniki že na prvih straneh prinašajo široka in debela poročila o tekmah in izidih nogometašev, tekačev, plavalcev, motociklistov itd.

Naj reče kdo, kar hoče, to je pojav popolnoma tuzarite dekadence, znak časa, ki nima več nobenega smisla za tekme na polju duha, kulture, znanosti in ved, pač pa za to, kdo ima bolj razvite mišice, kdo zna koga bolj krepko suniti v život, kdo razpolaga z večjo surovo silo in brezobzirnostjo. Popolnoma so naši sodobniki barbarom podobni postali in take telesne tekme ko v naših velemestih, središčih kulture, vidijo lahko v avstralskem »bušu« pri divjakih. Ali res mislite, da je takšno vzvišeno bitje sportsmen, ki se vse življenje dresira in trenira samo v eni smeri telesnih spretnosti, ki nimajo nobenega drugega namena in pomena kot lastni telesni kult in čisto animalsko ambicijo brez vsakega drugega etičnega ali kakršnegakoli višjega smisla? Meni se močno zdi, da obstoja mojstrstvo tudi če vzamemo to v golem telesnem oziru, v povsem nečem drugem. Ali niso bili vsi oni, ki so skoro pet let dan in noč stali na boljših v najhujših vremenskih nepravilnostih, v najstrašnejšem ognju, tako rekoč ob breznu peklia, pri največjem pomanjkanju in nadčloveških naporih, večji mojstri od takih-le rekorderjev? In ali ni vsak invalid še danes večji prvak od onih, ko dan na dan stoično prenaša svoje gorje? Pa pogledajmo, kdo zmaga več naporov in dokazuje silnejšo moč in odpornost, ali tisti nogometaši, ki dostikrat zanemarjajo svoje poklicne dolžnosti, samo da zadostijo svoji strasti do športa in ob nedeljah privabijo s svojo žogo mase občinstva, da z glasnim vriskom spremlja spretnost njihovega brenanja, ali pa tisti delavec — poznam jih dosti — ki že 10 let hodi vsak dan zjutraj ob 4 v dve uri oddaljeno tovarno in se vrača zvečer ob 6, pa se doma kaj popravlja, samo da preživi svojo družinico? Njegovo kosilo je kos kruha. Pot na delo ga vodi po strminah, po blatnih kolovozih in pešpotih. Vsak dan, vse leto hodi, naj si bo solnce, dež ali sneg, pozimi v trdi temi tja in v trdi temi nazaj, zato, da so njegovi otročki v nedeljo čedno oblečeni. In takih zgledov je na tisoče. Kdo je večji junak?

Koga najbolj občudujemo glede njegove telesne vztrajnosti in duševne ter moralne prednosti, in kdo bolj zasluži med dnevnimi novicami debele iz široke črke? Toda tega ti tihi junaki niti ne marajo, pač pa mora biti vsak resnično inteligenten in kulturn človek užaljen na mesto njih, ko vidi, da resnično junaštvo bodisi v fizičnem bodisi v moralnem pogledu ostane v 90 odstotkih neopaženo in neobčudovano, medtem ko kakšna ničla samo zato, ker zna bolj breati žogo, žanje navdušeno priznanje množice. In vendar mora za vsakega človeka, ki res misli, biti jasno, da telesni napor, izvršeni po določenih predpisih, služijo samo sebi, častihlepu in nasičevanju nižjih množičnih instinktov, nikdar ne dosega vrhunca onih telesnih naporov in dovršenosti, ki imajo svoj izvor v idejnih temeljih ljubezni in dolžnosti.

Včasih so ljudje imeli otem bolj pravilne pojme. Vsakemu svoje mesto v družbi! Na najvišji

lestvici stoji duševni delavec, od vladajočega do izvršujočega; potem vojščak, ki državo brani, potem gospodarski in delavski sloj, potem šele roko- in nogoborec. Danes je očividno narobe. Naj pa zato nobeden ne misli, da smo napredovali — narobe, najočitnejše znamenje propadanja je to. Ničče ne taji lepote, potrebnosti in pomena takega športa, ki na etičnem fundamentu sloni, občestvu koristi, duha dviga, pogled človeka navzgor obračati pomaga: na primer skavtstvo, kjer idealna harmonija med telesnostjo in duševnostjo tako plemenito do izraza prihaja; ali pa planinstvo, pa vsi podobni športi, zmerno gojeni in gojeni z nekim duševnim smislom in pridom pa v pravem sorazmerju do ostalega polja človeškega udejstvovanja, da se ne zanemarija življenjski poklic, družinske dolžnosti itd. Toda, če si je kdo svoj biceps tako razvil, da dela duževe v branju in podobnih umetnostih, ki so jih prejšnji vekovi po pravici med manjvredne poklice šteli, ta svetovno slavo brez pravice uživa. Dokazuje samo, da velik del današnjega sveta na glavi stoji in ima čisto perverzne pojme. Najbolj pa je žalostno, da časopisje tako epidemično bolezen vrste »homo sapiens« še podpira.

Srečen polet R 100

London, 31. jul. AA. Davi ob 1.30 Greenwichvega časa je zrakoplov R 100 preletel Atlantski ocean. Opazili so ga nad Belle Isle, ki je oddaljen 100 km od Montreala. Pozneje je zrakoplov preletel parnik »Duchess of York« v zalivu St. Lawrence in nadaljeval polet s hitrostjo 70 vozlov na uro.

Prihod zrakoplova pričakuje na letališču v Saint Hubertu več sto mož kanadske letalske sile, milica in zvezna in pokrajinska policija.

Kakor hitro bo zrakoplov prispel v Saint Hubert, ga bodo takoj s posebno pripravo pritrtili na stolp za pristajanje.

Je mnogo upanja, da bo R 100 postavil nov hitrostni rekord za zrakoplove preko Atlantskega oceana od vzhoda do zapada.

Leta 1921 je rabil »Los Angeles« iz Friedrichshafena v Lakehurst 81 ur. Ako pride R 100 opolnoči v Montreal, bo sedaj na potovanju približno 68 ur. Zdi se, da bo zrakoplov prišel na cilj mnogo prej.

London, 31. jul. as. Angleški zrakoplov »R 100« je ob 3.30 angleškega letnega časa dosegel Belle Isle, 900 km od Montreala. Zrakoplov je torej srečno preletel Atlantski ocean.

London, 31. jul. as. Od opoldne dalje se nahaja zrakoplov »R 100« v stalni brezzični zvezi z letališčem v Montrealu. Pričakuje se, da bo zrakoplov došel v Montreal ob 8 zvečer newyorškega časa. Ponoči je zrakoplov preletel Novo Fundlandijo, dalje pa je letel v smeri reke Sv. Lovrenca proti Montrealu. Ob novofundlandski obali je zadel ob meglo, tako da je moral zmanjšati hitrost. Poveljnik zrakoplova javlja, da so stroji delovali sijajno in da so porabili samo dve petini goriva. Na krovu je vse zdravo, vendar že vsi želijo dospeti v Montreal, da bodo potniki smeli zopet kaditi, kar jim je na zrakoplovu zabranjeno.

London, 31. julija. as. Z angleške strani se splošno zagotavlja z zadoščenjem, da bo angleški zrakoplov »R 100« še danes predvidoma dosegel časovni rekord za polet iz Evrope v Ameriko z nekoliko manj kot 47 urami. Zrakoplov »R 100« bo najbrže lahko izkazal najmanjši povprečno hitrost 50 angleških milj na uro. Letališče v Montrealu je podobno velikemu vojaškemu taboru, da bo na razpolago zadosti moštva za pristajanje zrakoplova.

Otvoritvena seja sinajske gospodarske konference

Minister Madgearu za gospodarsko unijo med Jugoslavijo in Romunijo

Sinaja, 31. julija. AA. Jugoslovansko-romunsko gospodarsko konferenco je otvoril romunski minister trgovine in industrije Madgearu. Istočasno je predsedoval prvi seji konference. Tej seji so prisostvovali s strani romunske vlade minister za finance Popovici, minister za trgovino in industrijo Madgearu, minister za kmetijstvo Mihalake, minister za promet Manulescu, državni podtajnik Popesci ter vsi romunski eksperti. S strani jugoslovanske delegacije so prisostvovali ministri Kumanudi, Demetrovič, dr. Frangeš, dr. Šibenik, naš poslanik v Bukarešti Colak-Antić ter jugoslovanski eksperti.

Otvoritveni govor ministra Madgeara

V svojem otvoritvenem govoru je minister Madgearu konstatal, da poljedelska kriza, ki vlada v poljedelskih izvoznikih državah, zavzema značaj problema velikega pomena. Nato je minister Madgearu proučeval vpliv, ki ga mora imeti konkurenca ameriških poljedelskih pridelkov na poljedelstvo agrarnih izvoznikih držav donavske kotline zaradi vratolomnega padanja cen in zaradi zaprtja gotovih tržišč v Evropi. Ako se mora poljedelska kriza v industrijskih deželah začasno ublaževati z zaščitnimi carinami, omejevanjem uvoza, subvencijami in premijami na izvoz, se poljedelska kriza v agrarnih državah vzhodne Evrope na ta način ne da odpraviti. Ta kriza v državah vzhodne Evrope more imeti kot edino posledico le socijalne homatiije.

Minister Madgearu je nato govoril o pomenu sedanje konference in rekel, da je ta jugoslovansko-romunska konferenca dokazala, da jugoslovanska in romunska vlada verujeta v potrebo usvaritve skupnega sodelovanja, da se njunim poljedelskim produktom zagotovi evropsko tržišče in normalne cene. Vsa stremiljenja romunske in jugoslovanske vlade po organizaciji poljedelske produkcije bodo zman, če se ne bo mogla izvesti valorizacija poljedelskih proizvodov pod ugodnimi pogoji.

»Znan je aksijom,« je rekel g. Madgearu, »da dvostranske trgovinske pogodbe, ki vsebujejo klavzulo največjih ugodnosti, ne jamčijo za normalno valorizacijo poljedelske proizvodnje agrarnih držav-izvoznic, in mi ponavljamo svoje prepričanje, da gospodarska rešitev ne samo poljedelskih držav, nego tudi vse Evrope leži v ukinitvi klavzul najviš-

jih ugodnosti v korist evropskega poljedelstva.«

Nato je g. Madgearu rekel, da smatra, da sedanja konkurenca potrjuje potrebo evropskega protekcionizma za evropske poljedelske proizvode, ne da bi se s tem prizadela škoda funkcioniranju mehanizma svetovne trgovine.

»Razumevajoč važnost tega vprašanja, smo se mi Romuni in Jugoslavlani sestali tu, da skupno in na pravičen način odkrijemo pota in sredstva za pospešitev praktične rešitve poljedelske krize. Mi zelo dobro vemo, da je v našem interesu ustvaritev velike skupne gospodarske unije, ki bo ustrezala interesu prebivalstva 32 milijonov, ki je zelo značilno po svoji produktivni sposobnosti in kapaciteti potrošnje proizvodov industrijskih držav v Evropi. Prav tako pomembno bi bilo, da bi obe državi vodili skupno politiko zunanje trgovine.

Glavni smoter te konference,« je nadaljeval minister Madgearu, »je v rešitvi tega problema. Z ustvaritvijo skupnega temelja za naš sporazum in dognanjem polov in sredstev za ustanovitev romunsko-jugoslovanske gospodarske unije bomo storili prvi korak za otvoritev evropskih tržišč našim poljedelskim pridelkom.

Minister Madgearu je svoj govor zaključil z upanjem, da bodo dela konference dosegla popoln uspeh, ter je izrekal zahvalo romunske vlade za to akcijo jugoslovanskemu ministru zunanjih zadev dr. Marinkoviću.

Potem ko se je šef jugoslovanske akcije dr. Kumanudi za pozdrav zahvalil, se je določil program dela. Predvidene so tri redne seje in ena zaključna seja. Sejam bosta predsedovala menjaje se en romunski in en jugoslovanski minister. Kot baza diskusijam pa bo služil memorandum jugoslovanskega ministra dr. Voje Marinkovića kakor tudi odgovor romunske vlade na ta memorandum, v katerem je načelno sprejeta vsebina Marinkovićevega memoranduma. Na prvi seji bodo razpravljali o načelnih vprašanjih gospodarskega sodelovanja med Romunijo in Jugoslavijo, na drugi seji bodo razpravljali o romunskem tozadevnem programu, na tretji seji pa bodo razpravljali o stališču napram tretjim državam, v prvi vrsti napram Čehoslovaciji.

Na koncu prve seje se bo konstituiral odbor ekspertov. Z jugoslovanske strani bodo stopili v ta odbor Dijaković, Stojković in N. Pilja.

Gospodarska vojska USA proti sovjetski Rusiji

London, 31. jul. m. Prilaniški krogi javljajo, da so ameriške carinske oblasti prepovedale vstop v ameriška pristanišča dvema ladjama »Christ Bors« in »Grelisler«, ki vozila velike množine ruskega lesa iz Arhangelska. To naj bi bil začetek boja proti sovjetskim produktom. Druga ladja, »Ullapool«, je takisto zadela na prepoved, ko se je z lesnimi produkti pripeljala v Portland. Pomorski krogi so baje zelo razburjeni, ker so ukrepi ameriških oblasti prišli nena doma in ker je še 37 ladij na poti v Zedinjene države, ki vse nosijo sovjetske pridelke. Listi spravljajo te radikalne ukrepe vlade v

zvezo z ofenzivo, katere se je začela proti komunistom in ki jih je baje nad 100.00 v Zedinjenih državah, osobito med židovskimi in slovanskimi priseljenci.

Moskva, 31. jul. Tu vlada v krogih Kremlja veliko razburjenje in ogorčenje nad Ameriko, ki je začela proti Sovjetski uniji gospodarsko vojsko. Za sovjetsko trgovino in politiko bi to bil zelo hud udarec. Sovjetska vlada je radio-televizično obvestila sovjetske trgovske ladje, naj prekinijo vožnjo in naj se vrnejo v evropska pristanišča. Sovjetska vlada bo zahtevala od Združenih držav odškodnino.

Pred realizacijo Jadranske železnice

Belgrad, 31. jul. z. V gradbenem ministrstvu je zasedala specijalna komisija pod predsedstvom ministra Trifunovića, ki je razpravljala o vprašanju trasiranja jadranske železnice preko Zetske banovine. Kakor znano, obstojata dva načrta in sicer eden preko Podgorice, Cetinja, skozi tunel v Kotor. Ta načrt je krajši, drugi je daljši, pa cenejši. Pri prvem so namreč velike terenske težave. Druga trasa vodi preko Virpazarja v Bar in Kotor. Konferenca se bo nadaljevala, da se reši vprašanje, katerega od teh dveh tras naj bi se sprejela.

Ob nabavi novega parnika Jugoslovanskega Lloydja

Belgrad, 31. jul. AA. Povodom nabave velike potniške ladje »Araguay« od strani jugoslovanskega Lloydja je Narodna odbrana poslala generalnemu direktorju jugoslovanskega Lloydja sledečo brzojavko: Narodna odbrana vidi v nabavi velikega preokooceanskega parobroda »Araguay« za naš pomorski promet nadaljevanje naporega dela našega jugoslovanskega Lloydja za zvezo z Južno Ameriko. Naj se zastava kraljevine Jugoslavije častno in ponosno vije preko brezmejnih morskih gladin po celem svetu v ponos kralja in naše divne domovine Jugoslavije. — Narodna odbrana, general Colović.

Imenovanja in upokojitve

Belgrad, 31. julija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za gradnje so upokojeni poštni uradniki v 2-II: Ivan Bolar, Ljubljana I.; Ana Eržen, Pragersko; Antonija Petek, Ljubljana I.; Mara Kues, Ormož; Roza Šun, Maribor I.; Alojz Kopač, Ljubljana I.

Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za gradnje je upokojen Ivan Zbrizaj, tehnični inspektor v I-3 tehničnega oddelka banske uprave v Ljubljani.

Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za gradnje so imenovani: pri podružnici Poštne hranilnice v Ljubljani za šefa knjigovodstva v I-2 Koloman Majksner; pri poštne uradu Ljubljana I. v II-2 Ferdo Gaspari, Ljubljana VII.; za upravnika v II-2 Franc Lapajne, Ljubljana I.; v II-2 Ivan Novak, Ljubljana II.; v II-2 Miloš Ambrožič in Josip Kumer, v Mariboru II. v II-2 Mihaela Horvat; v Muti v II-2 Ana Veselik.

Ameriški trgovinski ataše v Belgradu

Belgrad, 31. jul. AA. Poslaništvo Zedinjenih držav Severne Amerike v Belgradu je obvestilo naše ministrstvo zunanjih zadev, da je vlada Zedinjenih držav Severne Amerike sklenila, da v Belgradu ustanovi mesto trgovinskega atašaja. Za trgovinskega atašaja je postavljen Emil Kekič, za kmetijskega Lujo I. Mihael, za pomočnika trgovinskega atašaja pa Edvard Eachelberger.

Zagrebska vremenska napoved: Po večini oblačno, hladno, nestalno, mogoče slab dež.

Velik pomen konservativne zmage v Kanadi

Okrepitev britskega imperija • Alront proti Zedinjenim državam S. Amerike

London, 31. jul. os. Iz Ottave se poroča, da je Mackenzie King, predsednik vlade podal odstavko. Konservativna stranka šteje 138 poslancev, liberalna 86, druge stranke pa 19. Volilni rezultat torej opravičuje nade, da bo konservativna vlada, ki se bo sestavila, razpolagala z absolutno večino v parlamentu in da bo torej lahko vladala bodočih pet let z neomejeno svobodo.

V Londonu vlada veliko veselje in to v vseh krogih. Konservativni krogi poveljujejo zmago kanadskih pristašev s strankarskega stališča, češ da je to prvo znamenje, veljavno tudi za angleške razmere, da se vračajo konservativni elementi na vodilna mesta. Zmaga Bennettove skupine da je zmaga reda in zmaga britanskega patriotizma. Liberalni krogi, ki se zbirajo okrog »Daily News Chronicle«, ki bi sicer ne imeli vzroka, da se radujejo nad porazom svojih somišljenikov v Kanadi, brez vsake hinavščine izražajo svoje veselje nad novo orijentacijo kanadske politike, ker vidijo, da so sedaj podane možnosti ožjega gospodarskega sodelovanja med Anglijo in dominijoni. Velikansko je seveda veselje v časopisju obeh »novinar-skih lordov«, lorda Rothermere in lorda Beaverbrocke, ki zagovarjata tezo imperijalne carinske zveze. Tudi v labourističnih, torej vladnih krogih, se opaža zadovoljstvo ne sicer ravno s stališča političnega prepričanja, ampak, tako se dozdeva, ker se sedaj odpirajo široke možnosti za uspešnejši boj proti brezposelnosti. Thomas, ki je bil svoj čas ravno minister za boj proti brezposelnosti in je sedaj minister za dominijone, še ni pozabil, na

kako hud odpor je zadel lani v Kanadi, ko je šel nagovarjat liberalno vlado, naj zviša nakup britanskih industrijskih pridelkov in naj omogočuje britansko imigracijo. Mackenzie King ga je odslavljal takrat na zelo brutalen način in tega neuspeha labouristi še niso pozabili.

Tako imamo sedaj v Angliji sliko splošne radosti nad izidom kanadskih volitev, ker vsak pričakuje, da bo Kanada postala važen faktor za notranjo konsolidacijo imperija.

Sinoči smo bili novinarji sprejeti v Canada House, kjer se nam je tolmačila zmaga konservativne stranke. Dejstvo, da se je narod naveličal vlade, ki je bila na krmilu že svojih devet let, ni bilo odločilno. Glavni vzrok padca liberalcev je, da so radi gledali preko velikih jezer v Zedinjene države. Liberalna stranka si je domišljevala, da se ji bo posrežilo enkrat izstopiti iz britanskega območja in se približati Ameriki. Že na prvi imperijalni konferenci v Londonu leta 1925. je Mackenzie King odločno zahteval neodvisni značaj svojega dominijona s pravico do svoje armade, svojega brodnjstva in svojih diplomatskih zastopnikov v inozemstvu. Njegovemu pritisku se imajo zahvaliti, da je imperijalna konferenca sprejela Balfourjev imperijalni statut, ki je skoroda osamosvojil dominijone. Gospodarska politika liberalne stranke je bila nenaklonjena britskemu pridelkom in britski imigraciji ter je pospeševala trgovske zveze z ameriškansko industrijo, katero je v to usmerjena carinska politika podpirala.

Konservativci, katere vodi bogati advokat

Bennett, pa so za ožje sodelovanje z Britanijo. Oni so pripravljali eventualno odstraniti carinske tarife na angleško blago, seveda pod pogojem, da tudi Anglija razbremeni kanadsko blago.

Z nastopom nove vlade v enem najvažnejših britanskih dominijonov pridobiva imperijalna konferenca, ki se ima sestati v Londonu še to jesen, zelo važen značaj. V notranjosti Anglije same se ideja medimperijalne zveze zelo širi. Ako sedaj vstopi v to vrsto Kanada, je upanje zelo utemeljeno, da bo Anglija v najkrajšem času stala pred vprašanjem, če se naj potegne iz vseh evropskih zvez in se skrije za steno imperijalne gospodarske meje, z drugimi besedami, da ustvari sama za sebe to, kar ponosno imenuje s pomahujočim očesom na Zenevo: Društvo Narodov britanskega imperija.

Nocoj se bo vršil velik sestanek zastopnikov Empire Free Trade pokretašev (stranka za svobodno trgovino v mejah imperija) in pričakuje se važne izjave o posledicah preokreta v Kanadi.

V City se je zvedele, in ta novica je v poznějšíh borznih urah v okolici Exchange in Angleške banke bila zelo razširjena, da so Zedinjene države zelo nezadovoljne z dogodki v Kanadi, ter da se gospodarski krogi zelo nemilo izražajo na račun onih senatorjev, ki so v Ameriki dosegli nedavno odobritev visokih carinskih tarifov na inozemsko blago, ker se smatra, da je zmaga konservativcev zaslužen udarec, ki ga je Kanada vrnila superamerikancem. Na borzi se je stanje funta okrepilo.

Štrašno neurje na Hrvaškem

Zagreb, 31. julija. p. Včeraj proti večeru je divjalo strašno neurje nad Križevci, Veliko Gorico, Pisarevino, Karlovcem in Jastrebarskem. Pri zadetju je ogromno škoda, ki znaša milijone. Okrog Pisarevine je uničenih okrog 200 oralov polja. Kruza je uničena v vrednosti 1 milj. Pri Jastrebarskem so uničeni vsi vinogradi. Računa se, da je samo v tem kraju neurje prizadejalo nad 10 milijonov škoda. Pri Križevcih je orkan porušil drevesa, telefonske in električne stebre. Povodenj je silno poškodovala mlinska poslopja.

Neurje na Koroškem

Celovec, 31. jul. as. Nevhte zadnjih dni so napravile veliko škodo. Tako je voda uničila jez elektrarne v Steinfeldu in Borovljah. V St. Danijelu pa je voda odnesla železniški most. Tudi na Štajerskem je nevihta napravila mnogo škoda.

Vprašanje izvoza naše žetve

Belgrad, 31. jul. z. Privilegirana izvoznika družba se je z belgrajsko izvozniko družbo in gospodarskimi organizacijami v državi lotila vprašanja izvoza letošnje žetve in vzdržanja cen in sklepanja kupcij na borzah tako v naši državi kakor v inozemstvu. Družbe so sklenile velike kupčije z žitom za september in oktober t. l. za novo koruzo za februar in marca 1930 za dobro ceno.

Belgrajske vesti

Belgrad, 31. julija. z. V Belgrad se je vrnil ravnatelj Narodne banke Dušan Šajnović, ki je vršil pregled podružnic Narodne banke. Bančni upravi je predložil poročilo, iz katerega je razvidno, da so rezultati poslovanja bančnih podružnic zadovoljivi.

Belgrad, 31. jul. z. V trgovinskem ministstvu se pripravlja referat o pospeševanju domače industrije, posebno tekstilne. Posebna pozornost se bo posvetila podpiranju tistih področij, ki največ doprinesejo k napredku industrije. Referat vsebuje vse potrebne dopolnitve in spremembe. Podpirala se bodo vsa rentabilna podjetja, ki so radi ekonomske krize prišla v težaven položaj. Podpora bo obstojala v tem, da se bodo podjetja oproščala gotovih davkov, uvoznih carin in mnogih preventivnih ukrepov.

Belgrad, 31. jul. m. Danes je sem prispel znan poljski častnik Oring, ki je obenem predsednik mednarodnega združenja častnikov, akreditiranega pri društvu narodov. Iz Belgrada bo odpotoval v Sofijo, Bukarešto in Varšavo. V Belgradu je gost zunanjega ministristva, ki mu je zvečer preventivnih ukrepov.

Belgrad, 31. jul. m. Danes je prispel v Belgrad francoski princ Ferdinand Orleanski. V njegovi družbi je general francoske vojske Conte Vecour. Prine je prispel v Belgrad po zasebnih opravkih. Nato bo v par dneh odpotoval na Dunaj.

Zagrebske vesti

Zagreb, 31. jul. p. Zastopnik poljskega generalnega konzula v Zagrebu je včeraj izročil znamenju javnemu delavcu in bivšemu pomočniku prosvetnega ministra dr. Nikoli Andriću visoko poljsko odlikovanje za zasluge, ki mu ga je podelil predsednik poljske republike. Prav tako je dobila poljsko odlikovanje tudi g. Branišlava dr. Prašek.

Pred kronanjem romunskega kralja

Bukarešt, 31. jul. as. Svečanosti kronanja so se določile na čas koncem septembra. Natančni datum še ni določen. Tuje države bodo pri svečanostih zastopane samo po pooblaščenih poslanikih, ker želi kralj, da se opravijo svečanosti čim bolj enostavno.

Velike poplave v Indiji

Karachi, 31. julija. AA. Reka Indus je v bližini Loija predrila nasipe v širini dveh kilometrov. Ogromne množine voda so v Sindu poplavlile nad 100 vasi in 100.000 akrov ozemlja. Nad 30.000 ljudi je ostalo brez strehe. Utonilo je mnogo živine in tudi žetev je zelo trpela. Skodo cenijo na 750.000 funtov šterlingov.

Pogumni sodnijski pisarji

Madrid, 31. jul. AA. Vsi pisarji prvostopnega sodišča v Madridu so stopili v stavko v znak protesta proti aretaciji treh tovarišev, ki so obtoženi, da so namenoma izgubili akte v zadevi občinskega odbornika Serana.

Imperializem sovjetov

Moskva, 31. julija. as. Kot uvod v veliko proslavo 1. avgusta v Moskvi je bilo danes z velikimi svečanostmi izročenih rdeči armadi 51 letal, ki so jih nabavili z zbirkami delavstva. Okoli za demonstracije se obrača proti imperialistični vojni in zahteva, da se okrepi bojna sila rdeče armade in brodnjstva.

Nov ital. kazenski zakonik

Rim, 31. jul. AA. Predsednik vlade je sprejel predsednika kazenskega sodišča, ki mu je poročal o novem kazenskem zakoniku. Novi zakonik stoji v veljavo leta 1931.

Ostale vesti

Rim, 31. jul. AA. Uradni list objavlja zakonski dekret, ki odmerja kontingent srebrnega novca na 725 milijonov lir.

Riga, 31. jul. AA. Iz Rige poročajo, da je GPU pričela znova preganjati vero.

London, 31. julija. Parlamentarni odbor je sklenil povišati letne prejemke predsednika vlade Macdonalda na 7000 šterlingov.

Budimpešta, 31. jul. as. Da se že vnaprej preprečijo komunistični izgredi 1. avgusta, je bilo do sedaj aretiranih 80 komunističnih agitatorjev, ki so prejimali povelja iz berlinske centrale po nalogu Moskve.

Italijansko delavstvo se dviga proti režimu

Lugano, 31. jul. as. Potniki, ki prihajajo iz Italije, poročajo, da se vrši generalna stavka delavcev v turinskih tovarnah Fiat in da je prišlo do hudih spopadov med delavci in med policijo ter vojaštvom. Demonstracijski sprevod delavcev, ki so nosili rdeče zastave in mnoge protifašistične plakate, je zadelo ob veliko policijsko četo, ki pa demonstrantov ni mogla razpršiti. Zato so oblasti postavile proti delavcem čete na konjih in strojne puške. Delavci pa so se branili s cestnimi kamni in palicami, tako da je prišlo do krvavih uličnih bojev, ki so trajali več ur, preden se je oblastem posrečilo razpršiti množico.

Komunisti požigajo

London, 31. jul. as. Meslo Cangša je v planjenih. Da rešijo širni evropske misijonarje, je bila odpisana na pomoč ena ameriška in ena italijanska topničarka.

Varnostni ukrepi

proti komunistom

Pariz, 31. jul. as. Da se preprečijo komunistični nemiri 1. avgusta, je vlada izgnala že 23 inozemcev in sicer 12 Italijanov, 6 Poljakov, 2 Romuna, 1 Madjara, 1 Turka in 1 Rusa.

Angleška bojazen pred

evropskimi zadevami

London, 31. jul. AA. Na snočni seji lordske tbornice je lord Heilsham izrazil bojazen, da bodo predlagane izpremembe statuta Društva narodov, da se spravi Društven statut v sklad s pariškim mirovnim paktom, zelo povečale angleške obveznosti. Govornik je zahteval zagotovilo, da se te izpremembe ne bodo izvedle med parlamentarnimi počitnicami. Viscount Cecil, ki je bil sam član redakcijskega odbora teh izprememb, je izjavil, da jih vlada ni obvezana sprejeti in da jih je odbor najbrže predlagal v ohranitev miru. Cecil je končno dejal, da se vlada ne more izogniti svojim obveznostim v Zenevi, da pa bo pred ratifikacijo sklepov Društva zaprosila spodnjo zbornico za svet.

Za obrambo Malte

London, 31. julija. AA. V zbornici lordov je lord Strickland zagovarjal potrebo, da zgradi Anglija na Malti veliko letalsko oporišče, ki naj brani otok pred morebitnimi napadi. Lord Thomson, tajnik za letalstvo je pri tej priliki omenil, da bo moralo prebivalstvo na Malti prispevati za gradnjo tega letališča.

Turčija demantira

Ankara, 31. julija. AA. Anatolska agencija demantira vesti o koncentraciji turških čet na perzijski meji. Dalje agencija demantira vse vesti o kaki mobilizaciji turške vojske. Turška vlada je poslala perzijski vladi resno noto, ki je bil vendar pisana v pristranem tonu, v kateri se opozarja perzijska vlada na vpade kurdskih tolp iz Perzije na turško ozemlje.

Takova pritožba zavrnjena

Praga, 31. julija. AA. Vrhovno sodišče je odbilo pritožbo dr. Tuke, bivšega poslanca in tajnika Hlinkove slovaške stranke, ki je bil lani zaradi zarote in veleizdaje ter vohunstva obsojen na 15 let.

Potres zaznamovan

Dunaj, 31. jul. as. Davi ob 2.38 so dunajski seizmografi zabeležili bližen potres, katerega središče je najbrže na Semmeringu.

Dunajska vremenska napoved: Severne Alpe: Najprej negotovo vreme, potem pa boljše in toplejše vreme. Južne Alpe: Izpremenljivo vreme, še vedno zelo oblačno.

Kitaj zopet važno križišče trgovskih interesov

London, 31. jul. os. Angleški gospodarski krogi so bili nevoljni nad obiskom, ki ga je nedavno napravila na Kitajskem komisija Državne zveze nemške industrije (Reichsverband der deutschen Industrie). Očitno so vladi, da je iz Bog zna kakšnih političnih ali sentimentalnih ozirih popolnoma zanemarjala kitajski trg, medtem ko so ameriški in japonski trgovci stalno prepotovali Kitaj in studirali njegovo kupno moč. Za njimi je sedaj prišla še Nemčija, tako da bodo vsa mesta že zasedena, ko se bo enkrat Anglija odločila, da posveča Kitaju večjo pažnjo.

Iz prvih virov izvem, da bodo angleški trgovci na svojo roko sestavili zelo močno deputacijo in jo poslali na Daljni vzhod z nalogo, da prepotuje celo Kitajsko, da se ne vmešava v notranje borbe kitajskega naroda in da najde edinole pota, ki bi bila za angleško trgovino interesantna. Zahteva po tem koraku je prišla s strahom opažali, da samo njihova angleški trgovci s strahom opažali, da samo njihova

trgovina nazaduje, medtem ko nemška in japonska kažeta znake stalne okrepitve. To odgovarja resnici, ker se je že dalje časa moglo brati v listih, ki izhajajo v Sanghaju, da imajo, recimo, nemški in ameriški trgovski atašeji celo armado trgovskih izvedencev na razpolago, s pomočjo katerih si ustvarjajo nepremagljive baze svojega gospodarskega gospodarstva.

Splošno rečeno, pa je pojav veselil v Kitaju znak, da se bližajo tam lepši časi. Ali je Kitaj po neprestanih bojih že tako izčrpan, da bo vsled tega moral nehati s civilno vojsko, ali pa se smatra boljšiše propaganda za nenevarno. Brezdvoma je zbiranje trgovcev na kitajskem teritoriju dokaz, da se tam pripravljajo možnosti za redno trgovino. Tako bo torej kitajski narod uspel navezati in to s pomočjo sovjetskih »zaščitnikov tlačanih narodov«, da bo Kitajsko izkrmila v bratarmorni vojski, medtem, ko si bodo njena bogastva delili zopet in za dolga leta tuji.

Prihodnji predsednik ČSR naj bi bil Slovak

Praga, 31. jul. p. Listi prinašajo informacije, da se politične stranke že pripravljajo za prihodnje volitve predsednika republike. Listi pravijo, da se mora iskreno bratstvo in edinstvo češkega in slovaškega naroda dokazati tako, da se pri bodočih volitvah za predsednika republike izvoli Slovak. Ta okolnost bi preprečila strastno strankarsko borbo. Pri tem bi se zavrla pot separatističnemu pokretu v državi in bi se mogla izvesti unifikacija, ki še ni izvršena niti idejno niti praktično. To je stara ideja bivšega predsednika Svehla. Svehla se nikdar ni bavil z mislijo, da bi postal predsednik republike, odnosno da bi sam kandidiral. Sedaj pa želi, da se za predsednika izvoli Slovak.

Velika agrarna konferenca v Pragi

Belgrad, 31. jul. z. Po vesteh iz zunanega ministristva bo Poljska pozvala na konferenco, ki se bo v avgustu 1930 vršila v Pragi, poleg držav centralne Evrope tudi baltijske. Na konferenci bodo sodelovali kmetijski ministri omenjenih držav. Razpravljalo se bo o znanem načrtu Poljske o agrarnem bloku.

Ugodna bilanca romunske notranje politike

Praga, 31. julija. AA. »Prager Presse« pri naša članek, v katerem ponovno naglašja povoljne rezultate romunske notranje politike po povratku kralja Karla. Vladi Maniu-a se ne more nič očitati. Nadaljuje z reformami države po demokratskih naziranjih ter krepi gospodarsko stanje države, posebno kar se tiče eksploatacije prirodnega bogastva. V to svrhu se bo uporabila vsota, dobljena po pogodbi z Morganom. Liberalna opozicija ne more vladi do živga. Republikanska akcija nima nobenega uspeha in komunisti ne najdejo v Romuniji nobenega odmeva. Vrnitev kralja Karla je pozdravila velika večina naroda, kar dokazujejo ponovne manifestacije.

Alžirski župan se ubil

Alžir, 31. jul. AA. Na odprti progi se je vlak zalezel na cestnem prehodu v avtomobil, v katerem so se nahajali alžirski župan in dve drugi osebi. Alžirski župan in ena oseba sta ostala na mestu mrtva, tretja oseba pa ni dobila nikakih poškodb, vendar je izgubila spomin.

Štrajkovsko gibanje v sev. Franciji

Pariz, 31. jul. as. Delovni minister Laval je danes v svrhu posredovanja za odpravo stavke je severni Franciji sprejel zastopnike tekstilnih in kovinskih strokovnih organizacij delavcev v Lilleu, jutri pa bo sprejel zastopnike delodajalskih zvez. Zastopniki strokovnih organizacij so izjavili, da so že pred uvedbo zakona o socialnem zavarovanju predlagali zvišanje mezd, kar je sedaj po novem socialnem zakonu postalo še nujnejše. Strokovne organizacije vztrajajo na tem, da se mezd zvišajo za 0.25 frankov na uro. V uradnem komunikatu izjavlja delovni minister, da smatra, da bo lahko našel podlago za sporazum. Med tem pa se je stavka zelo razširila v Lilleu, Roubaixu in Tourcoingu. Število stavkajočih se je zvišalo za 10.000. To zvišanje je pripisovati tudi komunističnemu rovarjenju. Za jutrišnji dan je povsod okrepljena policija in orožništvo.

Letalske obrambne vaje v ČSR

Praga, 31. julija. as. Za napadalne manevre 4 letalskih polkov, ki se bodo vršili od 3. do 6. avgusta na ozemlju Olomuc — Prosnice — Prerov in Moravska Trebova, so povsod ustanovili tehnične odbore gasilcev, telovadcev in drugih organizacij, ki bodo vršile kontrolno službo, kako bo prebivalstvo samo vršilo obrambno službo. Prvič bodo sodelovale čete z orožništvom, železnico in prebivalstvom samim. Uradna objava, v kateri se navaja, da zahteva mednarodni položaj države in notranja varnost sodelovanje vsega prebivalstva pri teh manevrih, odloča, da se morajo pri prvem alarmu ugasiti vse luči in ustaviti promet.

Slaba žetev v Rusiji

Moskva, 31. julija. as. Uspehi žetve so v prvem žetvenem mesecu na jugu daleč zastopali za številnimi gospodarskega načrta. Na Krimu so dobili samo 37% proračunane letine, v Uzbekistanu samo 15%, dočim je kirgiška republika dala samo 10%. Da se žetev ne more spraviti, kakor bi bilo treba, je krivo posebno pomanjkanje vreč, skednjev in transportnih sredstev.

Umobolnica zgorela

Bruselj, 31. jul. as. V umobolnici v Tirlenmon-tu je nastal požar, ki je uničil poslopja do tal. V bolnici je bilo 150 bolnikov, ki so obupani tekali po dvorišču, dokler jih niso pod varstvom vojaštva spravili v neko zavetišče. Iz poslopja, ki je še iz XVI. stoletja, so mogli rešiti samo nekoliko dragocennih slik.